

Är det sant?

GOTTFRID SIRÉN

minimemoarer

Filosofie magister,
hedersmedlemmen i Föreningen Logos i Österbotten rf
Gottfrid Bernhard Rafael Sirén

Fotografiet taget i hans hem vid Ånäsgratan 5 i Borgå
i september 2008.

Gottfrid Sirén

Är det sant?

Minimemoarer

Föreningen Logos i Österbotten rf

Vasa 2009

Pärm: Akvarell av Virpi Viitala utifrån altartavla i Biblion, Vasa.
Altartavlan, som avtäcktes den 25 oktober 2009, har bekostats av Gottfrid Sirén.

Foto på sida 2: Ola Österbacka; sista sidan: Gottfrid Sirén.

Layout: Ola Österbacka

Inkomsterna från minimemoarerna går oavkortade till Afrikahjälpen
som Föreningen Logos i Österbotten rf ansvarar för. Pris: 10 €.

Tryck: Oy Fram Ab, Vasa

Föreningen Logos i Österbotten rf
Biblioteksgatan 5, 65100 VASA
E-post: biblion@logosmappen.net
<http://www.logosmappen.net/logos>

Författarens förord

Minimemoarerna är skrivna vid en tidpunkt då åldringsvårdsproblemet blossade upp i medierna, och de kan betraktas som ett debattinlägg.

Författaren Kaari Utrio föreslår i en artikel i Ilta-Sanomat att ”dödspiller” erbjuds dem som fyllt 70 år och känner sej överflödiga.

Artikeln har väckt en storm.

Den bygger på tanken att människan behövs bara som producent/konsument.

Det högfrekventa begreppet levnadsstandard har en småkusin: livsstandard.

Pensionerade har tillgång till något mycket värdefullt, som är en bristvara för de yrkesverksamma: tid.

Är det så att ålderdomen inte är mycket värd och inte har någonting att ge? Eller är det tvärtom ungdomstidens kasus?

I många kulturer betraktas åldringen som njuter sin ålderdom med värdighet som ett ideal (*otium cum dignitate*).

Ännu heter det: aj, aj – alkohol och nikotin förkortar livet.

Borde det härefter heta: sup och rök mera så klarar vi åldringsvårdsproblemet?

Artikeln i Ilta-Sanomat vittnar om en materialistisk och avkristnad syn.

Är det sant? utges av Föreningen Logos, som kallade den 92-årige skribenten till sin hedersmedlem.

Om medlemmarna tillfrågas huruvida skribenten borde ha fått ett dödspiller som 70-åring blir svaret med största sannolikhet ett rungande nej!

Åldringarna vet och kan mycket, men det är sällan de får användning för sitt vetande och kunnande.

Gottfrid Sirén

Är det sant?!

Min levnadsbeskrivning såsom frågor och svar

1. Är det sant att jag föddes som rysk undersåte i en oljelampas sken den 5.3.1917 vid Norrtullsvägen 11 i Lovisa?Ja
2. Är det sant att jag varit sparbankskund oavbrutet i över 92 år?.....Ja
3. Är det sant att jag hjälpt min mor inför en beväpnad kommunist soldat våren 1918?Ja
4. Är det sant att jag som skolpojke varit Lovisas segerrikaste friidrottsman?Ja
5. Är det sant att jag som skolpojke varit framgångsrik inom Lovisa schackklubb?.....Ja
6. Är det sant att jag varit räknare i tunga Rask.P:sto 18 (Methers sektion) 1944?Ja
7. Är det sant att jag erbjudits kuratelet för Östra Finlands studentnation?Ja
8. Är det sant att jag varit vd för Ab Tele-Film?Ja
9. Är det sant att jag verkat som engelska BBC:s nyhetsjournalfilmare i Finland?Ja
10. Är det sant att jag suttit 4 år i SU:s centralstyrelse/ordförande för Konservativa delegationen?Ja
11. Är det sant att jag verkat som dansk-finsk tolk under OS 1952?.....Ja
12. Är det sant att jag verkat som B-filmfotograf under OS 1952?.....Ja
13. Är det sant att jag verkat som Helsingfors universitets kirurgiska fakultets undervisningsfilmare?Ja
14. Är det sant att jag stått bredvid DDR:s Walter Ulbricht, Berlinmurens skapare?.....Ja
15. Är det sant att jag suttit i samma snödriva som president Urho Kekkonen?Ja
16. Är det sant att jag gått på röda mattan/hederskompani med Frankrikes president?.....Ja
17. Är det sant att jag varit vd/styrelseordförande för konsulterande ing.byrå Ab Plannex Oy?.....Ja
18. Är det sant att jag varit ordförande/viceordförande för Film-Tjänst i Vasa?.....Ja
19. Är det sant att jag producerat film i Finland, Sverige, Holland, Frankrike, Italien?.....Ja
20. Är det sant att jag filmat en grindvals jakt på Färöarna / gäststaden Grönland?Ja
21. Är det sant att jag suttit på Vasabladet's chefredaktörsstol då Edvin Sundquist var sjuk?Ja
22. Är det sant att jag varit rektor för Vörså folkhögskola / Norrvallas första chef?.....Ja
23. Är det sant att jag varit rektor för Östra Nylands folkhögskola/Pernå fiskarskola?Ja
24. Är det sant att jag varit ordförande för SFP:s lokalavdelning i Pernå/ utskottsordförande?Ja

25. Är det sant att jag varit suppleant i Pernå kommuns kommunstyrelse?Ja
26. Är det sant att jag varit medlem av Östra Nylands ungdomsförbunds styrelse?.....Ja
27. Är det sant att jag varit medlem av kyrkofullmäktige i Pernå?Ja
28. Är det sant att jag varit medlem av kyrkofullmäktige i Lovisa/utskottsordförande?Ja
29. Är det sant att jag varit ordförande för ett utskott av LSLF:s lokalavdelning i Lovisa?Ja
30. Är det sant att jag fungerat som Östra Nylands Borgå-redaktion/ledarskribent?Ja
31. Är det sant att jag studerat Roms historia vid Villa Lante i två repriser/Zilliacus?Ja
32. Är det sant att jag suttit i styrelsen för professor Erica Simons akademi,
Le Crau du sapt?.....Ja
33. Är det sant att jag varit ordförande för det nyländska hembygdsförbundet/
dess redaktör?.....Ja
34. Är det sant att jag i 17 år varit redaktör för Arbetets Vänners tidskrift AV-Facklan?.....Ja
35. Är det sant att jag erhållit AV:s hederstecken i guld?Ja
36. Är det sant att jag avlagt kust- & skärgårdsskepparexamen vid Borgå
Navigationsklubb?.....Ja
37. Är det sant att jag är hedersmedlem i Borgå Navigationsklubb/silverförtjänstmärke?Ja
38. Är det sant att jag suttit 9 år i SLEF:s centralstyrelse/arbets- & ekonomiutskott?.....Ja
39. Är det sant att jag varit ordförande för SLEF:s lokalavdelning i Lovisa?.....Ja
40. Är det sant att jag varit vd för SLEF:s tryckeri – Nylands Tryckeri Ab + Sitomo?.....Ja
41. Är det sant att jag är innehavare av IF Tors och SU:s förtjänsttecken?.....Ja
42. Är det sant att jag är hedersmedlem av Lappträsk Hembygdsförening r.f.?.....Ja
43. Är det sant att jag åtminstone tidtals varit enda innehavare av ”Kycklingnyckeln”?Ja
44. Är det sant att jag är hedersmedlem (enda) av Föreningen Logos i Österbotten r.f.?.....Ja
45. Är det sant att jag är promoverad magister och jubelmagister vid
Helsingfors universitet?Ja
46. Är det sant att jag är hedersmedlem av Lovisa svenska lärdomsskolas elevförbund?.....Ja
47. Är det sant att jag publicerat några böcker, hundratals ledande artiklar, essäer?.....Ja
48. Är det sant att jag varit medlem i Tempelriddarnas väpnartempel Vasaborg?.....Ja
49. Är det sant att jag polemiserat med JK, två av riksdagens JO, försvarsministern?Ja
50. Är det sant att jag är gift sedan Frankrikes nationaldag 1962 med Inga-Lill/Terjärv?.....Ja
51. Är det sant att jag utbildat Lovisa-guider på Lovisa medborgarinstitut?.....Ja
52. Är det sant att jag förestått Silverlinjen på Borgå medborgarinstitut?.....Ja

53. Är det sant att Oslo stad tackat mig för mitt fotoreportage av dess ”paradis” Håøja?.....Ja
54. Är det sant att jag tagit initiativ till ett Nobel-fredspris åt Fritz Wartenweiler?Ja
55. Är det sant att jag upprepade gånger klappat en finländsk statsminister på axeln? ¹Ja
56. Är det sant att jag kallat den ryske schackvärldsmästaren Boris Spaskijs hustru ”Galubka maja” (Min lilla duva)?Ja
57. Är det sant att jag spelat chaufförens roll i Bertold Brechts skådespel ”Den kaukasiska kritcirkeln”?Ja
58. Är det sant att jag varit elev till prof. Nicken Rönngren och Svenska teaterns elevskolas chef Gerda Wrede i ämnet ”muntlig framställningskonst” vid Helsingfors universitet?Ja
59. Är det sant att jag blev Du-bror med Harry Martinson?Ja
60. Är det sant att jag med några centimeters marginal klarade mej från att bli överkörd av ett uranmalmstransporterande godståg i en mörklagd gruvgång på Grönland?Ja
61. Är det sant att jag mottagit ett kulturpris av Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö – bestående av ett konstverk av Heljä Liukko-Sundström – ur självaste Helena Kekkonens hand?Ja
62. Är det sant att jag översatt ”Vita Caroli quarti imperatore ab ipse Carolo conscripta” (Kejsar Karl IV:s självbiografi)?Ja
63. Är det sant att jag av professor Henrik Zilliacus i Pompej presenterades som professor? ²Ja
64. Är det sant att jag befullmäktigad av den svenska regeringen tillåtits att göra ett reportage av senaste kungabröllop i Sverige?Ja
65. Är det sant att jag varit representerad av en fotoutställning på den finlandssvenska veckan på Skansen i Stockholm?Ja
66. Är det sant att jag varit inne i Vidkun Quislings bastu?Ja
67. Är det sant att jag tillsammans med Helsingfors Universitets rektor, Edwin Linkomies, gått ned i en mycket djup etruskisk grav i Etrurien?Ja

1 Det var på den tiden då jag och mitt lilla filmbolag Ab Tele-Film jobbade med att göra filmer. Inför ett val ville Sfp:s lokalavdelning i Helsingfors göra en film, som skulle användas i kampanjen. Den fick namnet ”Trivsel och trassel i dagens Helsingfors”.

Jag skulle stå för bildsidan och Sfp:s ordförande – dåvarande statsminister Ralf Törngren – och riksdagsgruppens ordförande John Österholm skulle stå för förkunnelsen.

De höga herrarna hade sina texter, som skulle sättas in på rätt ställe i ljudfilmen. Men om de skulle se på filmen och läsa sina texter på rätt ställe, skulle en sekund gå medan de flyttade blicken från filmen till texten. Och text och bild skulle vara synkrona.

Det skedde så att de inte alls såg på filmen utan bara på sin text. Jag satt mitt emellan dem i studion och klappade dem på axeln i det ögonblick de skulle tala. Därigenom synkroniserades bild och ljud.

2 Om någon i Finland titulerar en med.lic. doktor är det ingen som reagerar. Och om någon yrkeshistoriker med akademisk slutexamen som jobbar som lärare i Italien presenteras som professor är det ingen som lyfter på högra ögonbrynet.

68. Är det sant att jag jagat ryska desanter under krigstiden i ett truppförband, som hette VSS?Ja
69. Är det sant att jag burit fil.l.c. Karin Grafström på mina armar genom Uppsala och lagt henne i min säng vid Skolhusgatan 45 i Uppsala?.....Ja
70. Är det sant att jag med Svenn Stray, ordförande för Unge Høire, sedermera långvarig utrikesminister i Norge, företagit en politisk resa i centrala delar av Europa?.....Ja
71. Är det sant att Torolf Björklund, mångårig ordförande för den färiska filateli-föreningen sagt, att det var på grund av ett uttalande av mej i det färiska lagtinget som Färöarna inspirerades att börja ge ut egna frimärken? (Tidigare danska)......Ja
72. Är det sant att jag i Kungälv reciterat Kalevala på norskt folkmål?Ja
73. Är det sant att jag bland de anställda i Ab Tele-Film hade bl.a. teater- och filmregissören Eddie Stenberg, mångåriga ordföranden för Amatörfotografklubben i Helsingfors, Mumin-mammans bror P-O Jansson och dennes bror Lars Jansson, som övertog tecknandet av Muminrollserien då Tove pensionerade sig, Kurt Jern, sedermera lärdomsskolrektor i Vasa, Leif Kähärä, sedermera chef-redaktör för Östra Nyland, Gustav Laurell, sedermera anställd som tränare inom Sveriges friidrottsförbund, plus ett tillfälligt bidrag av Jörn Donner med en filmtext om Porkala-parentesen. Och att vi hade en officin med sju fönster mot Fredriks-gatan, nästan granne till Lutherkyrkan?Ja
74. Är det sant att jag fungerat som försäljare av föreningen Nordens lotter på en gata i det danska Viborg?Ja
75. Är det sant att jag blickat ut från Viborgs slotts torn medan Viborg ännu var vårt?Ja
76. Är det sant att jag fungerat som kyrkoguide i Pernå kyrka?Ja
77. Är det sant att jag vunnit en ordduell med Izvestijas chefredaktör i ”Sanningens hus” i Leningrad?Ja
78. Är det sant att en våning i Sydsvenska Dagbladets skyskrapa i Malmö reserverades för finländsk konst?.....Ja
79. Är det sant att en DDR-soldat siktade på mig på förbjuden ”fel sida” om Ulbricht-muren i Berlin, och hade jag börjat springa hade jag blivit skjuten och begravd?Ja
80. Är det sant att jag som enda utlänning deltog i Hjalmar Gullbergs jordfästning i S:t Gertruds kapell i juli 1961?Ja
81. Är det sant att statsrådet Bramstorp en gång utropat: ”Jag är världens största idiot!”?.....Ja
82. Är det sant att DDR:s handelsminister lärt mig skillnaden mellan finne och svensk?Ja
83. Är det sant att jag med ett tänt stearinljus lyst då skolrådet Mitts förrättat sitt tarv på en toalett i Vörå?Ja
84. Är det sant att jag skrivit en essä för Villa Lante över temat ”Horror vacui -käsité Italian 300-vuotisessa taiteessa”?.....Ja

Efterskrift

Föreliggande minimemoarer är ingen vanlig memoarbok.

För det första har läsaren noterat att minimemoarerna inte är någon bok. Författaren hade egentligen tänkt sända dem som ett utvidgat julbrev till vänner och bekanta. Ett sådant julbrev hör till hans tradition, men då krafterna alltmer avtar blir uppgiften tung.

För det andra har författaren en bakgrund som modersmåslärare, journalist och frågesportkonstruktör, och hans klurighet har inte avtagit med åren. Att utformningen av memoarerna är unik är därför inget att förvåna sig över.

För det tredje är upphovsmannen trots den aktningsvärda åldern 92 år en sällspord ordbrukare, även om den fysiska hälsan är vacklande. Hans eget förord kan betraktas som ett inlägg i debatten om åldringsvård och dödshjälp.

Gottfrid Sirén har alltid haft ordet i sin makt. Som journalist har han producerat tidsningsledare och artiklar med en skärpa och analys som har väckt berättigad uppmärksamhet.

Som folkhögskolerektor var Gotti den som lärde de yngre kollegerna, till vilka också under-teknad hade förmånen att räkna sig, att förstå och uppskatta folkhögskoleideologin. Han var folkhögskoletanken personifierad. När han öppnade munnen vid folkhögskolemötena blev N.F.S. Grundtvig levande.

Vilken folkhögskolestuderande har inte lärt sig att man i folkhögskolan inte blir *något* – utan man blir *någon*? Den satsen blev något av en signatur för Gotti.

Gotti har också själv levt av denna ideologi, i inspirerande utbyte med europeiska idealister som Fritz Wartenweiler och Erica Simon.

Som hembygdsälskande historiker har Gotti med sin idékraft berikat Lappträsk hembygdsförening och dess hembygdsgård Kycklings. Genom ett samarbete med Föreningen Logos i Österbotten har arbete inletts att göra en del av hans enorma arkiv tillgängligt på Internet.

Gottis verksamhet som entusiastisk fotograf och filmare har självfallet satt många spår i minimemoarerna, vanligen med glimten i ögat.

På ålderns höst har Gotti kommit allt närmare sina rötter i den evangeliska rörelsen. Som son till lekmanapredikanten Otto Wilhelm Sirén från Lappträsk växte han upp i Evangeliföreningen och var under många år styrelsemedlem. Han blev också kallad till VD för det tryckeri som tryckte föreningens publikationer.

När Föreningen Logos grundades blev Gotti en av de första medlemmarna. Hans insatser blev av avgörande betydelse när Föreningens verksamhetslokal Biblion anskaffades hösten 2007 och iståndsattes följande år. Kostnaderna för den förnyade köksinredningen täcktes i sin helhet av honom, liksom största delen av den från Sverige inköpta flygeln och tillhörande musikaliska konstverk.

Som en erkänsla för sina insatser utnämndes Gottfrid Sirén nyligen till hedersmedlem i Föreningen Logos.

Minimemoarerna har befunnits vara intressanta och förtjänar en värdig inramning. Då Föreningen Logos samtidigt med utgivningen har glädjen att avtäckta en altartavla som författaren har finansierat, gavs en möjlighet att uppmärksamma båda händelserna på en gång. Den akvarell som återges på pärmen har skapats av samma konstnär som målat altartavlan, Virpi Viitala i Seinäjoki.

Författaren har för några år sedan tagit initiativ till en hjälpverksamhet för utsatta barn och ungdomar i Afrika. Denna hjälp förmedlas av Jeppobördiga Barbro Finskas-Mushendwa. Försäljningsintäkterna från minimemoarerna går oavkortade till denna Afrika-hjälp, eftersom författaren tagit hand om kostnaderna.

Föreningen Logos tillönskar donatorn och författaren Guds rika välsignelse för den tid som återstår i väntan på mötet med Herren.

Ola Österbacka
sekretärerare

BBC vitsordade Gottfrid Siréns arbete som journalfilmare med orden:
”Det sätt på vilket han gör journalfilmer kan tjäna som modell för hur
journalfilmer skall göras.” (Mr Cox)

Uppskattningen visas även av att han ”Det geofysiska året 1957”
ombads följa med forskningsfartyget Magga Dan till sydpolen
för att göra ett reportage om en engelsk vetenskaplig delegation,
som skulle undersöka förändringarna där.

Han kunde inte anta det smickrande anbudet
då han 1957 var vd för Nylands Tryckeri Ab.

Ett prov på Gottfrid Siréns fotokonst
och hustrun Inga-Lill Siréns vävkonst.
Ryan hänger i det gemensamma hemmet i Borgå.

